

Læreplan i vg3 sikkerhetsfaget

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 4. mai 2021 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2022

Om faget

Fagets relevans og sentrale verdier

Vg3 sikkerhetsfaget handler om å forebygge, minske risiko for og å redusere konsekvenser av kriminalitet og uønskede hendelser. Videre handler faget om samfunnssikkerhet, objektsikkerhet, personlig sikkerhet og helsefremmende arbeid. Faget skal ruste lærlingene til et arbeidsliv der sikkerhetsbehovet endres i takt med et skiftende trusselbilde og teknologisk fremgang.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnet for opplæringen. Vg3 sikkerhetsfaget skal bygge på menneskeverdets ukrenkelighet og at alle mennesker er like mye verdt, og gjennom å la lærlingene møte og samhandle med ulike kunder, brukere, publikum, kolleger og samarbeidspartnere skal faget bidra til å utvikle lærlingenes forståelse av individet og kulturelt mangfold. Faget skal også ruste lærlingene til å løse konflikter på en fredelig måte. Gjennom å oppmuntre til refleksjon og kritisk tenkning skal faget utdanne yrkesutøvere som respekterer og slutter opp om grunnleggende demokratiske verdier, som gjensidig respekt og toleranse, som motvekt mot fordommer og diskriminering. Faget skal videre bidra til å gi lærlingene kunnskap om arbeidsgivers og arbeidstakers plikter og rettigheter og om betydningen av trepartssamarbeidet, der arbeidsgiveren, arbeidstakeren og myndighetene jobber sammen for å utvikle et bedre arbeidsliv.

Kjerneelementer

Forebyggende sikkerhet

Kjerneelementet forebyggende sikkerhet handler om å analysere og begrense sikkerhetsrisiko gjennom forebyggende arbeid. Videre handler kjerneelementet om å gjennomføre beredskapsøvelser etter gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet og om å støtte opp under god sikkerhetskultur i virksomheter. Dette innebærer kunnskap om virksomheters organisering, tjenesteinstrukser og turnusplaner.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kjerneelementet samfunnssikkerhet og beredskap handler om samfunnets kritiske funksjoner og hvilke beredskapsprinsipper som ligger til grunn for å beskytte disse funksjonene. Dette innebærer å forstå hvordan tiltak og beredskapsplaner må utvikles og endres i takt med et skiftende trusselbilde og teknologisk fremgang. Kjerneelementet handler videre om å håndtere hendelser, sikre objekter, og samhandle med nødetater og andre beredskapsaktører ved konfliktsituasjoner og skadesteder.

Kommunikasjon og relasjoner

Kjerneelementet kommunikasjon og relasjoner handler om å skape tillit og trygghet i samhandling med servicemottakere i ulike livssituasjoner. Dette handler om å ha kunnskap om kulturelt mangfold og møte ulike individer med respekt og toleranse, som motvekt mot fordommer og diskriminering. Kjerneelementet handler også om å ha et reflektert forhold til ulike maktforhold i møte med andre mennesker, respektere uenighet og håndtere konflikter på en fredelig måte. Det handler også om å ha kunnskap om rus og å kunne håndtere ruspåvirkede personer. Videre handler kjerneelementet om å forstå hvilke behov mottakeren har, for å kunne tilby passende service og produkt.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

I vg3 sikkerhetsfaget handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om å ruste lærlingene til å ta ansvarlige og helsefremmende valg i risikoutsatte situasjoner. Dette innebærer å ha kunnskap om rus og å kunne håndtere ruspåvirkede personer. Videre handler det om å kunne bygge og håndtere profesjonelle relasjoner med servicemottakere i ulike livssituasjoner. I dette ligger også å bearbeide reaksjoner, sette grenser og respektere andres grenser i ulike relasjoner og arbeidssituasjoner. Videre handler folkehelse og livsmestring om å sikre god fysisk og psykisk helse gjennom kunnskap om helse, miljø og sikkerhet.

Demokrati og medborgerskap

I vg3 sikkerhetsfaget handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om å sikre at verdiene og spillereglene i demokratiet blir tatt vare på i sikkerhetsarbeidet. Gjennom konfliktforebygging, beredskap og risikovurdering av samfunnssikkerheten skal faget bidra i det sivile samfunn. Lærlingene skal gjennom refleksjon og utforsking øve opp evnen til å tenke kritisk, håndtere meningsbrytinger og respektere uenighet. Videre skal lærlingene reflektere over ulike maktforhold i møte med andre mennesker og hvordan utøve yrkesrollen i tråd med demokratiske prinsipper. Demokrati og medborgerskap handler videre om aktiv deltakelse i arbeidslivet og om arbeidsgiverens og arbeidstakerens rettigheter og plikter.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i vg3 sikkerhetsfaget innebærer å kommunisere med kolleger og andre fra ulike kulturer og i ulike livssituasjoner. Det handler om å lytte til og vise respekt for mottakeren og tilpasse eget språk og innhold til

formålet. Videre innebærer det å kunne bruke faguttrykk og sikre at informasjonen ikke bare blir gitt, men også forstått av mottakeren.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i vg3 sikkerhetsfaget innebærer å dokumentere, omarbeide og utveksle relevante opplysninger og relevant informasjon. Videre innebærer det å kommunisere skriftlig og profesjonelt med ulike mottakere og å utarbeide rapporter, tilbud, kontrakter, analyser, planer og instruksjoner for kolleger, kunder og andre mottakere.

Å kunne lese

Å kunne lese i vg3 sikkerhetsfaget innebærer å finne, forstå, tolke og vurdere informasjon og tilegne seg ny kunnskap fra sikkerhetsrapporter, analyser, planer og instruksjoner. Det innebærer også å utøve kildekritikk.

Å kunne regne

Å kunne regne i Vg3 sikkerhetsfaget innebærer å hente inn, bearbeide, analysere og vurdere tallmateriale og å presentere dette i passende oppsett.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i vg3 sikkerhetsfaget innebærer å innhente, registrere, lagre og bruke informasjon i tråd med personvern. Videre innebærer det å anvende faglig informasjon og vise digital dømmekraft i vurdering av kilder. Det handler også om å bruke digitale ressurser på en trygg måte, i tråd med den teknologiske utviklingen både i eget arbeid og i tverrfaglig arbeid.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering vg3 Sikkerhetsfaget

Kompetansemål

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- gjøre rede for hva som kan true kritiske samfunnsfunksjoner og infrastruktur, og foreslå tiltak som kan sikre disse
- reflektere over sikkerhet og trygghet i et samfunnsperspektiv og gjøre rede for samhandling mellom offentlige myndigheter og sikkerhetsbransjen

- planlegge og gjennomføre risikoanalyser etter gjeldende standarder og presentere ulike forebyggende og konsekvensreducerende sikkerhetstjenester og -produkter
- planlegge, gjennomføre og vurdere tiltak for å redusere risiko for brann i ulike virksomheter, etter gjeldende regelverk
- utvikle enkle beredskapsplaner og planlegge, gjennomføre og vurdere beredskapsøvelser
- planlegge og gjennomføre sikkerhetsbefaringer og utarbeide sikringsplan for ulike objekter
- gjøre rede for ulike typer identitetsbevis og utforske sikkerhetslementer i disse
- beskrive og dokumentere observasjoner, egne aktiviteter og ulike hendelser
- reflektere over egen maktposisjon i ulike arbeidssituasjoner og i møte med ulike sårbare grupper og utøve yrkesrollen i tråd med demokratiske prinsipper
- reflektere over faktorer som påvirker samhandling mellom mennesker i ulike livssituasjoner
- forstå og gjøre rede for hvordan kulturforskjeller kan påvirke ulike arbeidssituasjoner og ta hensyn til dette i møte med kolleger, kunder og publikum
- vurdere risiko for konflikt og foreslå og gjennomføre tiltak for å forebygge og håndtere konfliktsituasjoner
- utforske og anvende ulike hjelpemidler og verktøy i sikkerhetsarbeidet
- gjennomføre førstehjelp og omsorg ved akutt sykdom og skade
- gjøre rede for symptomer på ulike typer rus og gjennomføre tiltak for å håndtere ruspåvirkede personer
- lede ulike skadesteder inntil nødetat overtar og håndtere situasjoner der liv og helse står på spill
- reflektere over betydningen av service i sikkerhetsarbeid og tilpasse service til ulike mottakere
- presentere ulike sikkerhetstjenester og produkter og tilpasse utførelsen av arbeidsoppgaven etter kundens behov
- utvikle og vurdere tilbud for ulike sikkerhetsoppdrag
- gjennomføre sikkerhetstjenester etter gjeldende lover og forskrift og krav til leveranse kvalitet, og tilpasse utførelsen etter kundens behov
- planlegge, gjennomføre og dokumentere sikkerhetsleveranser, og bidra til å gjennomføre sikkerhetsrevisjoner med forslag til kvalitetsforbedring
- utforske områder innenfor helse, miljø og sikkerhet, anvende gjeldende regelverk i ulike arbeidssituasjoner, og gjøre rede for egen rolle og virksomhetens organisering og tiltak i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet
- utvikle og vurdere opplæringsplaner og tjenesteinstrukser for ulike sikkerhetstjenester og gjennomføre opplæring innenfor egne ansvarsområder

- lage enkle turnusplaner for sikkerhetstjenester i samsvar med gjeldende lov- og avtaleverk
- arbeide etter regelverk og avtaler som regulerer arbeidsforholdet i faget, og gjøre rede for arbeidsgiverens og arbeidstakerens plikter og rettigheter
- reflektere over yrkesetiske retningslinjer og verdier og bruke disse i ulike arbeidssituasjoner
- utforske og gjøre rede for sikkerhetskulturen i en virksomhet
- arbeide etter bedriftens etiske regler og integritet, og gjøre rede for oppdragsgivers krav til informasjonssikkerhet og konfidensialitet

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse. Lærlingene viser og utvikler kompetanse i vg3 sikkerhetsfaget når de bruker kunnskaper, ferdigheter og kritisk tenkning til å løse arbeidsoppgaver i faget. Instruktøren skal legge til rette for lærlingmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgaver.

Instruktøren og lærlingene skal være i dialog om lærlingenes utvikling i vg3 sikkerhetsfaget. Lærlingene skal få mulighet til å uttrykke hva de opplever at de mestrer, og reflektere over egen faglig utvikling. Instruktøren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at lærlingene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i faget.

Vurderingsordning

Sluttvurdering

Før fagprøven må alle som ikke har fulgt normalt opplæringsløp, ha bestått en skriftlig eksamen laget ut fra læreplanen i faget. Eksamen utarbeides sentralt og sensureres lokalt. Eksamen skal ikke ha forberedelsesdel.

Opplæringen i vg3 sikkerhetsfaget skal avsluttes med en fagprøve. Alle skal opp til fagprøven, som skal gjennomføres over tre virkedager.